

4.4. Kwestionariusze dialektologiczne

Autor: Halina Karaś

Kwestionariusze dialektologiczne są to zestawy pytań (niejednokrotnie z ilustracjami) ułożone według działów tematycznych (np. Uprawa roli, Hodowla, Obróbka lnu, Sprzęty domowe, Wierzenia i obrzędy, System gramatyczny, itp.) służące do badań zasobu słownikowego, cech fonetycznych i morfologicznych gwar. Kwestionariusze mogą zawierać także wskazówki dla badaczy, np. o sposobach pytania i zapisywania, doborze informatorów. Najbardziej znany jest opublikowany w 1958 r. Kwestionariusz do badań słownictwa ludowego, cz. 1-4 pod redakcją Witolda Doroszewskiego. Do tej pory jest on podstawą do opracowywania zmodyfikowanych kwestionariuszy dialektologicznych. Do badania wymowy dostosowany był Kwestionariusz fonetyczny do badania gwar polskich pod redakcją Haliny Konecnej (1959). Opracowano także wiele kwestionariuszy do atlasów językowych. Kwestionariusze dialektologiczne są zróżnicowane pod względem liczby pytań, np. kwestionariusz do MAGP zawierał 607 pytań, najnowszy Kwestionariusz-notatnik do Atlasu gwar polskich Karola Dejny – 2000, a kwestionariusz ogólnosłowiański do badań słownictwa gwarowego prawie 1600. Wraz z rozszerzaniem się zakresu badań lub ich specjalizacją pojawia się potrzeba układania nowych kwestionariuszy, eliminujących pytania przestarzałe (ze względu na brak przedmiotów), a wprowadzających nowe, związane ze zmieniającymi się warunkami życia, por. np. Mały kwestionariusz do badań integracji językowej na wsi, z. 1-2 Zygmunta Zagórskiego, Kwestionariusz do badań słownictwa ludowego (1980), oprac. przez Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych.